

Hegedüs Zsuzsanna

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK ADÓSSÁGVÁLSÁGA ÉS OKAI

1. Az október elejei események

2013 őszén az Amerikai Egyesült Államokban komoly fiskális problémák jelentkeztek. A demokrata amerikai elnök, Barack Obama által benyújtott, 2013. október 1-től esedékes költségvetés tervezetét a demokrata többségű Szenátus elfogadta, de a republikánus többségű Képviselőház nem hagyta jóvá, mivel a költségvetés elfogadása az adósságplafon megemelését vonta volna maga után. A republikánus Képviselőház az ObamaCare-nek nevezett egészségbiztosítási reform elhalasztását kérte az adósságplafon megemeléséért illetve a költségvetés elfogadásáért cserébe. Az amerikai elnök azonban nem engedett a nyomásnak, és ez pénzügyi feszültséget okozott az Amerikai Egyesült Államokban. Végül 2013. október 1-ig nem született megállapodás az amerikai költségvetésről, ezért a nem létfontosságú hivatalok és központi szervek működése határozatlan időre leállt. A republikánus Képviselőház végül két hét csúszással elfogadta a költségvetést és így hozzájárult az adósságplafon megemeléséhez. Azonban ez ideiglenes megoldás volt, mert a költségvetés csak 2014. január 15-ig érvényes, és az adósságplafon megemelése 2014. február 7-ig szól. Az Amerikai Egyesült Államoknak tehát 2014 elején ugyanezzel a problémával kell szembe néznie. A 2013 őszén bekövetkezett gazdasági kormányzati válság nem először fordult elő az USA-ban. 1995-ben, 2011-ben is volt már hasonló eset, de egyiknek sem lett súlyos következménye az ország gazdasági pozíciójára nézve.

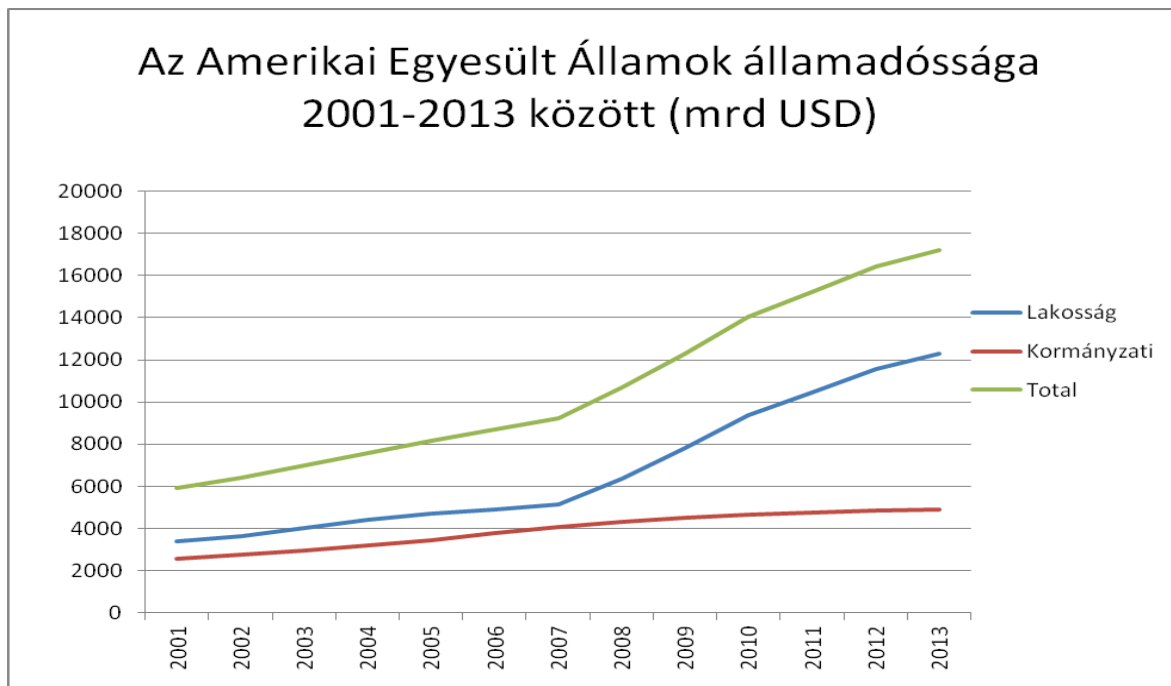
A piaci és politikai várakozások nemcsak az Amerikai Egyesült Államokban, hanem Európában is pozitívan alakulnak. A jelenleg nyilvánosságra hozott makrogazdasági előrejelzések ismeretében azonban a piac valószínűleg túlzott várakozásokat állít a nemzetgazdaságok és a globális világgazdaság elé is. Egyelőre nem beszélhetünk arról, hogy a világgazdaság tartós növekedési pályára állt volna. Ettől függetlenül a pozitív várakozások jó hatással lehetnek a gazdaságokra.

Elmondható, hogy az Amerikai Egyesült Államok problémái, amelyek nemcsak gazdasági okokra vezethetők vissza, gyengítik a nagyhatalom presztízsét, de nem okoztak komolyabb problémát a világ pénzügyi működésében. Felmerül a kérdés: mik a probléma tényleges okai, és meg lehet-e oldani ezeket? Mennyire teszik lehetővé a politikai érdekek, hogy hosszú távú megállapodás szülessen az USA kiadásainak finanszírozásával kapcsolatban?

2. Az Amerikai Egyesült Államok államadóssága és az adósságplafon

Az Amerikai Egyesült Államok államadóssága folyamatos növekedést mutat. 2013 novemberében az Amerikai Egyesült Államok teljes adóssága 17,2 billió USD volt. Ebből 12,3 billió USD az amerikai lakosság adóssága, míg 4,9 billió pedig a központi kormány adóssága.¹

1. ábra

Forrás: Treasury

<http://www.treasurydirect.gov/NP/debt/search?startMonth=12&startDay=08&startYear=2000&endMonth=12&endDay=08&endYear=2013> Letöltve: 2013.12.08.

Az ábrán is jól látszik, hogy az államadósság 2001 óta folyamatosan növekszik. Megfigyelhető, hogy a kormányzati eladósodás csekély mértékű az Egyesült Államokban, és

¹Treasury: <http://www.treasurydirect.gov/NP/debt/current>, Letöltés: 2013.12.08.

² Treasury, Debt limit: <http://www.treasury.gov/initiatives/pages/debtlimit.aspx>, Letöltve: 2013.12.08.

a lakossági eladósodás mértéke 2007-től drasztikusan emelkedik. A lakosok a megnövekedett fogyasztási igényüket nem tudták fedezni bevételeikből, ezért hitelfelvételhez folyamodtak. Az ábrából kikövetkeztethető, hogy 2001-ben és 2003-ban Afganisztánban illetve Irakban megkezdett amerikai vezetésű háborúk nem terheltek meg jelentősen az amerikai kiadásokat, nem kellett hitelből finanszírozni azokat. Az államadósság jelentősebb emelkedése csak 2007-től, a világgazdasági válság kirobbanása előtti évtől kezdődött meg, majd ezután a különböző bankmentő illetve kiigazító csomagok hatására növekedett az államadósság.

Az Amerikai Egyesült Államok Alkotmányában rögzítve van az úgynevezett adósságplafon, amely a kormány túlköltekezését hivatott megakadályozni. Ennek lényege, hogy a Kongresszus nem fogadhat el olyan költségvetést, amely a prognosztizált bevételeket meghaladó kiadásokat tervez. A megoldás erre az, hogy a Kongresszus felhatalmazza a Kincstárat, hogy állampapírokat bocsásson ki a különbözet fedezetére. Ez az adósságplafon megemelése.² Az adósságplafont a 2001-es 5950 milliárd USD értékéhez képest majdnem a háromszorosára emelték. 2013. október elejéig ez 16700 milliárd USD volt, de mivel az adósság túllépte ezt az értéket, 2014. február 7-ig felfüggesztették az adósságplafont, vagyis gyakorlatilag megemelték azt.³

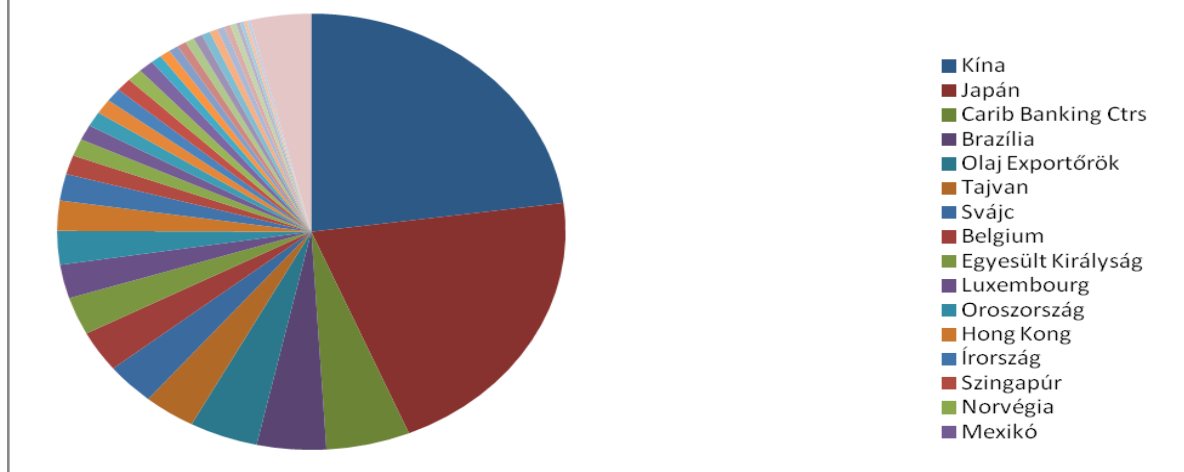
A 17228 milliárd USD adósságból, 5652,9 milliárd dollár van külföldi kézben, ami az adósság 33 százaléka. Megállapítható tehát, hogy az USA államadósságának döntő többsége amerikai kézben van. Ez nagyobb mozgásteret ad a kormánynak, és kevésbé hátrányos az országnak.

2. ábra

² Treasury, Debt limit: <http://www.treasury.gov/initiatives/pages/debtlimit.aspx>, Letöltve:2013.12.08.

³ The Debt Limit: History and Recent Increases: <http://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL31967.pdf>, Letöltve: 2013.12.08.

Az Amerikai Egyesült Államok adósság eloszlása

Forrás: Treasury: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/tic/Documents/mfh.txt> , Letöltés: 2013.12.09.

A külföldi hitelezők közül a legnagyobb Kína, a maga 1293,8 milliárd dollárjával. Így az ázsiai nagyhatalom az amerikai államadósság közel 8%-át birtokolja, ami a külföldi tulajdonú adósság 22,9%-a. Kínát Japán követi a sorban 1178,1 milliárd USD összeggel, ami az amerikai államadósság 6,8%-a, a külföldi állományban lévő hitelösszegnek pedig a 20,8%-a.⁴ A két ázsiai ország birtokolja közel felét az amerikai külföldi tulajdonban lévő adósságnak.

Az előrejelzések szerint az Amerikai Egyesült Államok adóssága évről-évre növekedni fog, amelynek az lesz a következménye, hogy folyamatosan emelni kell az adósságplafont.⁵ Az adósságplafon megemelése jelenleg a politikai pártok választási kampányának egyik eszköze. Azonban a piac nem biztos, hogy minden alkalommal úgy fog reagálni, mint ahogyan 2013 októberében tette.

3. ábra: Az Amerikai Egyesült Államok CDS felára 2012. december- 2013. december között

⁴ Treasury: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/tic/Documents/mfh.txt> , Letöltés: 2013.12.08.

⁵ Usgovernment debt: <http://www.usgovernmentdebt.us/> , Letöltés: 2013.12.08.

Forrás: USA CDS felára grafikon, <http://www.tozsdearnyek.hu/usa-cds-felar-grafikon> Letöltés:2013.12.09.

A CDS felár október eleji emelkedésén is látszik, hogy a piac negatívan értékeli az amerikai egyensúlytalanságot. Mivel az amerikai dollár a világ vezető valutája, így könnyebb az ország helyzete, mint más instabilabb valutával rendelkező országnak. Jelenleg a CDS felár emelkedése nem okozott problémát, azonban nem lehet biztosan kijelenteni, hogy a jövőben sem fog. A nagy hitelminősítők akár le is minősíthetik az Egyesült Államokat, így a befektetői bizalom csökkenhet az ország iránt. Warren Buffet nyilatkozata is ezt támasztja alá. Véleménye szerint meg kell állapodni és a politikai csatározásokat nem a gazdaság kárára kell megtenni. A befektető utalt a Harvard két egyetemi professzorának levelezésére⁶, amelyből kiderült, hogy az Amerikai Egyesült Államok bevételeiből finanszírozni tudja a hiteleinek kamatait. Tehát a fizetéseképtelenség, az államcsőd veszélye közvetlenül nem áll fenn.⁷

A gazdaságilag multipoláris világban a pénzügyi rendszer is globalizált, ezért kölcsönös függőség, interdependencia áll fenn a nagy szereplők között is. Az Amerikai Egyesült Államok ugyan függ Kínától és Japántól és szüksége van a segítségükre deficitjének

⁶ Martin Feldstein és Greg Mankiw közötti e-mail váltásra utalt: <http://www.forbes.com/sites/robertlenzner/2013/10/08/we-are-suffering-a-financial-setback-from-political-brinksmanship/> , Letöltés: 2013.12.08.

⁷ Warren Buffet says...: <http://www.forbes.com/sites/robertlenzner/2013/10/08/we-are-suffering-a-financial-setback-from-political-brinksmanship/> , Letöltés: 2013.12.08.

finanszírozására, de Kína és Japán is függ az Amerikai Egyesült Államoktól, mivel az USA a világ egyik legnagyobb fogyasztói társadalma, amivel a kínai és a japán gazdaság profitot tud realizálni. Tehát jelenleg egyik gazdasági nagyhatalomnak se érdeke, hogy bármelyik közülük államcsőd közeli állapotban legyen.

Érdemes azonban figyelembe venni, hogy az ázsiai hitelezőknek is elfogyhat a türelmük. Amennyiben elkezdik eladni amerikai részvényeiket úgy a CDS felár további növekedése várható, és ha nem tudják finanszírozni az amerikaiak a többletkiadásaikat – mint a szociális ellátórendszer, illetve a veteránok fizetései – az komoly zavart okozhat az Egyesült Államok belpolitikájában is és a gazdasági pozícióját is nagymértékben gyengítené. Hasonló hatást lehetne elérni azzal, ha a nagy hitelminősítők leminősítenék az amerikai állampapírokat. Ebből egyenesen nem következne, hogy a nagy hitelezői eladnák azonnal a részvényeiket, de mindenképpen befolyásolná a pénzügyi magatartásukat. A legveszélyesebb műveletnek azonban az bizonyulna, ha az amerikai dollár pozícióját próbálnák befolyásolni.

Összegezve elmondható, hogy az Amerikai Egyesült Államok adósságállományának növekedése rövid távon nem okoz gazdasági problémát, azonban hosszú távon nem lesz fenntartható a rendszer. Elméletileg az úgy nevezett ObamaCare (lásd később) része a konszolidációs csomagnak, amely csökkenteni fogja az állami szociális kiadásokat hosszú távon, és stabilizálni fogja ezzel a költségvetési kiadásokat.

3. Az Amerikai Egyesült Államok egészségügyi reformja – ObamaCare

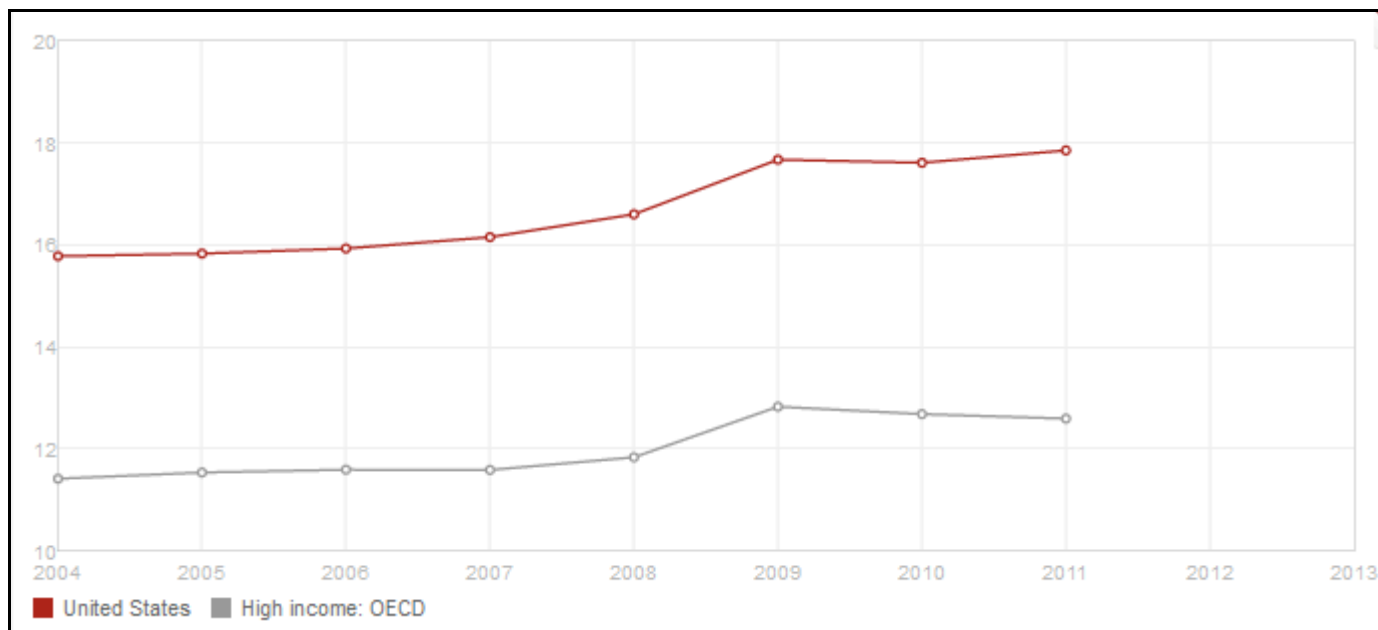
Az Amerikai Egyesült Államokban 2010-ben módosították a korábbi egészségügyi rendszert. A Medicare, és Medicaid programot a Patient Protection and Affordable Care Act módosította, amely ObamaCare néven híresült el. Ez az egészségügyi reform 2013. október 1-jén az új pénzügyi év kezdetével lépett életbe.⁸ Ez a reformkezdeményezés nem volt egyedülálló az országban, mivel a megvalósítás a Massachusetts államban a RomneyCare néven ismert intézkedésekhez hasonlókat vezetett be az Amerikai Egyesült Államok egész

⁸ America's health-care upheaval. Will it get better? The Economist, 2013.10.05., 22 oldal

területén.⁹ Az ObamaCare a betegségek megelőzésre és a biztosítók közötti versenyre helyezi a hangsúlyt.¹⁰

A reform célja, hogy a nem biztosított állampolgárok aránya a lakosság 15%-áról minimum az 5%-ára csökkenjen és az idősek, szegények és fiatalok biztosítását továbbra is finanszírozza.¹¹

4. ábra: Az Amerikai Egyesült Államok egészségügyi kiadásai a GDP %-ában 2004-2011 között

Forrás: Worldbank:<http://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.TOTL.ZS/countries/US--XS?display=graph>
Letöltés: 2013.12.10.

A kiadások hatékonyságáról elmondható, hogy az Amerikai Egyesült Államokban kétszer annyit költenek az egészségügyre, mint más fejlett országokban, mégsem magasabb a születéskor várható élettartam, vagy alacsonyabb a halálozási ráta.¹²

⁹ Obamacare facts: <http://obamacarefacts.com/> Letöltés:2013.12.10.

¹⁰ Obamacare facts: <http://obamacarefacts.com/obamacare-health-insurance-rules.php> Letöltés: 2013.12.10.

¹¹ Obamacare facts: <http://obamacarefacts.com/> Letöltés:2013.12.10.

¹² CONFRONTING COSTS, Stabilizing U.S. Health Spending While Moving Toward a High Performance Health Care System:

http://www.commonwealthfund.org/~media/Files/Publications/Fund%20Report/2013/Jan/1653_Commission_c_onfronting_costs_web_FINAL.pdf, Letöltés: 2013.12.10.

A 4. ábrán látható, hogy az egészségügyi kiadás lassan emelkedő tendenciát mutat, amely előrejelzések szerint reformok nélkül 2023-ra eléri a GDP 21%-át.¹³

Az ObamaCare előzetes számítások szerint csökkenteni fogja a központi költségvetés egészségügyi kiadásainak összegét. 2023-ig 1,36 billió USD megtakarítással számolnak, amely a program első 10 éves működésében 200 Mrd USD megtakarítást, majd később 1 billió USD megtakarítást fog eredményezni. A legoptimistább becslések 2,6 billió USD-s megtakarítást prognosztizálnak.¹⁴

A kormány adatai szerint 2010-ben egy átlag amerikai család a bevételeinek 20%-át költi egészségügyi kiadásokra, amely az ObamaCare hatására 3-9,5 %-ra fog csökkenni, és ezen kívül az ellátás minőségét is megválaszthatják a családok. Adókedvezmény is kapcsolódik az új egészségügyi rendszerhez, amely a kis- és közepes vállalatok számára nagy segítséget jelent a kormány számításai szerint.¹⁵ Ezzel szemben a republikánus párt tagjai az egészségügyi biztosítók meggazdagodását látják a reformban.

5. ábra Az 55 legnagyobb egészségügyi biztosítási vállalat tőzsdei teljesítménye 2009-2013 között

¹³ Common Wealth Fund:

http://www.commonwealthfund.org/~media/Files/Publications/Fund%20Report/2013/Jan/1653_Commission_confronting_costs_web_FINAL.pdf Letöltés:2013.12.10.

¹⁴Heritage, Obamacare facts: <http://www.heritage.org/research/projects/impact-of-obamacare> , Letöltve: 2013.12.10.

¹⁵ Obamacare facts: <http://obamacarefacts.com/costof-obamacare.php> Letöltés:2013.12.10.

Historical Performance

[as of 09-Dec-2013]

Forrás: S&P 500 Health Care: <http://us.spindices.com/indices/equity/sp-500-health-care-sector>, Letöltve 2013.12.10.

Az S&P 500 Health Care tőzsde index adataiból kitűnik, hogy az 55 legnagyobb egészségbiztosítási vállalat teljesítménye 2009 óta folyamatosan növekszik és 2012-től éles emelkedésnek indult, és a prognózisok szerint ez tovább folytatódik 2014-ben is. Jack Rockefeller, más szenátorokkal egyetemben a nem biztosított emberek „kiárusítását” sérelmezte, valamint a kisvállalkozások többletkiadása miatti részmunkaidős foglalkoztatás emelkedését prognosztizálja.¹⁶

Politikai háttér

2013. október 1-jével a költségvetés elfogadása nélkül, illetve az adóssághatár megemelése nélkül is életbe lépett az ObamaCare egészségügyi reformprogram, annak ellenére, hogy a demokrata Barack Obama elnök intézkedését a republikánus többségű Képviselőház ellenezte, míg a demokrata többségű Szenátus támogatta. A Szenátus 100 helyéből a 2014-es választásokig 53 demokrata foglal helyet, míg a Képviselőház 435 helyéből 232 republikánus.¹⁷

2014. november 4.-én tartják majd a következő időközi választásokat az Amerikai Egyesült Államokban, ahol a Szenátus 100 pozíciójából 33 székért megy a küzdelem (jelenleg ebből 21

¹⁶ ObamaCare enriches...: <http://www.forbes.com/sites/robertlenzner/2013/10/01/obamacare-enriches-only-the-health-insurance-giants-and-their-shareholders/>, Letöltés: 2013.12.10.

¹⁷ Govtrack: <https://www.govtrack.us/congress/members>, Letöltés: 2013.12.10.

demokrata, 12 republikánus). Ezen kívül a Képviselőház mind a 435 pozícióját választják az amerikai állampolgárok.¹⁸

A választások miatt már tart a kampány az Amerikai Egyesült Államokban, amelynek áldozata lett a költségvetés és az adósságplafon. A republikánus párt az általuk vitatott ObamaCare program elhalasztását követelték a fiskális támogatásért cserébe. A republikánus párt ugyanis az egészségügyi biztosítók lobbiját látja az ObamaCare programban, amelyre 2012-ben 500 millió USD-t, és eddig 2013-ban 243 millió USD-t költöttek a biztosítók.¹⁹ Feltételezhető, hogy már korábban is lobbiztak a nagy biztosítási vállalatok a demokrata pártnál, mivel 2008-ban már kampány ígéretként szerepelt az egészségügyi reform.²⁰

Az októberi „vita” már a következő évi választásokról szólt, és a következő elnökválasztás is távoli célként ott lebegett a képviselők szeme előtt. Ugyanis, ha a republikánus párt jelöltjei nem kerülnek többségbe a Kongresszusban, úgy valószínűsíthető, hogy a 2016 novemberében tartandó elnökválasztást sem fogják megnyerni. A választásokig tovább fog nőni a politikai- és a gazdasági lobbis is.

Következtetés

Az Amerikai Egyesült Államokban jelenleg több problémás terület körvonalazódik. Az egyik az államadósság kérdése és az adósságplafon megemlése. 2014 februárjáig felfüggesztették ugyan az adósságplafon működését, de akkor ismét elő fog állni a 2013. októberi eset. Az adósságplafont meg kell emelni ahhoz, hogy minden kiadást finanszírozni tudjanak. Az adósságplafon bevezetése óta összesen 78 alkalommal módosították a plafont, 49-szer republikánus és 29-szer demokrata elnök alatt.²¹

A másik, az ObamaCare kérdése, amely megoldódni látszik. Mivel 2013. október 1-jével elindult a program. Azonban a republikánusok választási kampányában a reformcsomag egyes részeinek elhalasztására illetve a visszavonására is utalnak.²² A programnak több buktatója lehet, de mivel már életbe lépett, nem valószínű, hogy visszavonnák.

¹⁸ State Conservatives Fund: <http://www.senateconservatives.com/site/races> , Letöltés: 2013.12.10.

¹⁹ Global Research: <http://www.globalresearch.ca/insurance-companies-profit-from-obamacare/5356148> , Letöltés: 2013.12.10.

²⁰ ObamaCare enriches...: <http://www.forbes.com/sites/robertlenzner/2013/10/01/obamacare-enriches-only-the-health-insurance-giants-and-their-shareholders/> , Letöltés: 2013.12.10.

²¹ Treasury, Debt limit: <http://www.treasury.gov/initiatives/pages/debtlimit.aspx> , Letöltés: 2013.12.10.

²² Politico: <http://www.politico.com/story/2013/11/jenny-beth-martin-opinion-tea-party-obamacare-99406.html> , Letöltés: 2013.12.10.

A választási kampánynak tehát nem kisebb a tétje, mint az USA nemzetközi hitelességének megtartása. Valószínűsíthető, hogy februárban ismét átpolitizált döntés fog születni a Kongresszusban, amely ismét döntésképtelenséget eredményezhet. Azonban látni kell, hogy egyik pártnak se érdeke, hogy az Amerikai Egyesült Államok gazdaságát letérítse az amúgy is törékeny lábakon álló gazdasági növekedési pályáról. Mindenképpen meg fog állapodni a Kongresszus, a kérdés csak az, hogy mekkora anyagi veszteséggel, és GDP kieséssel fog ez járni az USA számára és a világ pénzpiacaira ez milyen hatással lesz. A kilátások optimisták, mivel a Szenátus és a Képviselőház vezetői megállapodtak 2013.12.11.-ére, hogy még 2013-ban elfogadják az Amerikai Egyesült Államok költségvetését a 2014-es/2015-ös évekre, amelyet korábban csak ideiglenesen 2014. január 15-ig fogadtak el.²³ A Kongresszus tagjai, tehát felmérték, hogy többet veszítenek – gazdasági és választási kampány – szempontból is, mint amit nyernek a költségvetés elfogadásának halasztgatásával.²⁴

A választások után két opció lehetséges. A demokraták többséget szereznek a Kongresszus mindkét házában, és ezzel élét lehetne venni az elkövetkező pár évben a költségvetési és adóssághatár miatti vitáknak. Ez az opció a politikai megoldást eredményezné, és valószínűsíthető lenne, hogy a 2016. őszén esedékes elnökválasztáson nagyon jó eséllyel indulhatna a demokrata párt jelöltje. Azonban, ha a republikánusok kerülnének többségbe a Kongresszus bármelyik házában, az további patt helyzetet eredményezne, és a 2016-os elnökválasztásig komoly problémákat okozna.

A legnagyobb problémát mégis az államadósság növekvő mértéke jelenti. Reinhart-Rogoff (2011) rámutatott, hogy egy adott országban a bankszektor válsága és a szuverén adósság válsága között korreláció van, tehát ahol bankválság volt, ott nagy valószínűséggel szuverén adósság válság is ki fog alakulni.²⁵ Ez az Egyesült Államokban is megtörtént, az államadósság mértéke a 2005-ös 78,1%-ról, 2012-re a GDP 122,5%-át érte el.²⁶ Az adósság kétharmadát eddig belülről tudta finanszírozni az állam. Az adósság külföldi forrásokból történő finanszírozására azonban befolyással van az Amerikai Egyesült Államok iránti bizalom,

²³ US Congress...: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/abfe63b6-614f-11e3-916e-00144feabdc0.html#axzz2n9p527yJ>, Letöltés: 2013.12.11.

²⁴ Barack Obama és a Demokrata Párt a felmérések szerint népszerűbben jött ki a költségvetési, és adóssághatárból október közepén, mint október előtt. A lakosság többnyire a republikánusokat okozta a problémáért.

²⁵ From financial crash to debt crisis: http://scholar.harvard.edu/files/rogoff/files/from_financial_crash.pdf
Letöltve: 2013.11.21.

²⁶ OECD: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/country-statistical-profile-united-states_20752288-table-usa
Letöltés: 2013.12.10.

amely az októberhez hasonló eset megismétlődésével meginoghat, ezáltal súlyos finanszírozási válságot okozhat nemcsak az USA-ban, hanem a világ pénzügyi piacain is. Ez pedig hátráltatná a kilábalást a 2008-ban kezdődött válságból, mert ismét recesszióba tudná dönteni az Amerikai Egyesült Államokat és ezzel együtt a világ országainak számos gazdaságát is..

Irodalomjegyzék

- America's health-care upheaval. Will it get better? The Economist, 2013.10.05., 22 oldal
- Carmen M. Reinhart és Kenneth S. Rogoff : From financial crash to debt crisis: http://scholar.harvard.edu/files/rogoff/files/from_financial_crash.pdf Letöltve: 2013.11.21.
- Common Wealth Fund: http://www.commonwealthfund.org/~media/Files/Publications/Fund%20Report/2013/Jan/1653_Commission_confronting_costs_web_FINAL.pdf, Letöltés:2013.12.10.
- CONFRONTING COSTS, Stabilizing U.S. Health Spending While Moving Toward a High Performance Health Care System: http://www.commonwealthfund.org/~media/Files/Publications/Fund%20Report/2013/Jan/1653_Commission_confronting_costs_web_FINAL.pdf, Letöltés: 2013.12.10.
- Govtrack: <https://www.govtrack.us/congress/members>, Letöltés: 2013.12.10.
- Global Research: <http://www.globalresearch.ca/insurance-companies-profit-from-obamacare/5356148>, Letöltés: 2013.12.10.
- Heritage, ObamaCare: <http://www.heritage.org/research/projects/impact-of-obamacare> Letöltve: 2013.12.10.
- Obamacare facts: <http://obamacarefacts.com/> Letöltés:2013.12.10.
- Obamacare facts, Health insurance: <http://obamacarefacts.com/obamacare-health-insurance-rules.php> Letöltés: 2013.12.10.
- Obamacare facts, Cost of Obamacare: <http://obamacarefacts.com/costof-obamacare.php> Letöltés:2013.12.10.
- ObamaCare enriches...: <http://www.forbes.com/sites/robertlenzner/2013/10/01/obamacare-enriches-only-the-health-insurance-giants-and-their-shareholders/>, Letöltés: 2013.12.10.
- OECD: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/country-statistical-profile-united-states_20752288-table-usa Letöltés: 2013.12.10.
- Politico: <http://www.politico.com/story/2013/11/jenny-beth-martin-opinion-tea-party-obamacare-99406.html>, Letöltés: 2013.12.10.
- State Conservatives Fund: <http://www.senateconservatives.com/site/races>, Letöltés:2013.12.10.

- S&P 500 Health Care: <http://us.spindices.com/indices/equity/sp-500-health-care-sector>, Letöltve 2013.12.10.
- The Debt Limit: History and Recent Increases: <http://www.fas.org/sgp/crs/misc/RL31967.pdf> , Letöltve: 2013.12.08.
- Treasury: <http://www.treasurydirect.gov/NP/debt/current>, Letöltés: 2013.12.08.
- Treasury: <http://www.treasury.gov/resource-center/data-chart-center/tic/Documents/mfh.txt> , Letöltés: 2013.12.09.
- Treasury <http://www.treasurydirect.gov/NP/debt/search?startMonth=12&startDay=08&startYear=2000&endMonth=12&endDay=08&endYear=2013> Letöltve: 2013.12.08.
- Treasury, Debt limit: <http://www.treasury.gov/initiatives/pages/debtlimit.aspx>, Letöltve:2013.12.08.
- USA CDS felára grafikon, <http://www.tozsdearnyek.hu/usa-cds-felar-grafikon> Letöltés:2013.12.09.
- US Congress...: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/abfe63b6-614f-11e3-916e-00144feabdc0.html#axzz2n9p527yJ> , Letöltés: 2013.12.11.
- Usgovernment debt: <http://www.usgovernmentdebt.us/> , Letöltés: 2013.12.08.
- Warren Buffet says...: <http://www.forbes.com/sites/robertlenzner/2013/10/08/we-are-suffering-a-financial-setback-from-political-brinkmanship/> , Letöltés: 2013.12.08.
- Worldbank:<http://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.TOTL.ZS/countries/US--XS?display=graph> Letöltés: 2013.12.10.